

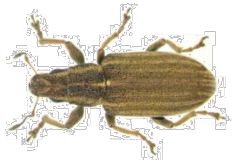
Luskoviny, klíčoví škůdci a integrovaná ochrana

Šafář Jaroslav

Agritec Plant Research, Ltd.,

Významní škůdci luskovin

Škůdci na listech

- listopasi
- mšice
- třásněnky
- svilušky
- babočka bodláková (sója)

Škůdci kořenů

- listopasi
- larvy květilek
- drátovci a háďátka

Škůdci lusků a semen

- zrnokazi (hrachový, bobový)
- obaleč hrachový
- třásněnky

Škůdci na listech/kořenech – listopasi

HRÁCH: l. čárkovaný

SÓJA: u nás (zatím) bez významu (*Sitona lineatus*, *S. macularius*, *S. humeralis*)

LUPINA: v některých porostech zaznamenán vyšší výskyt listopasa bobového (*Sitona gressorius*)

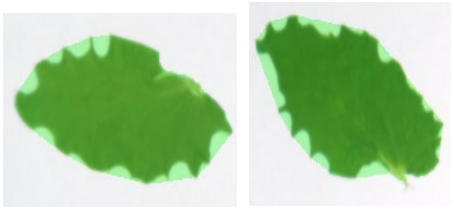

BOB: zejména l. čárkovaný, menší škodlivost než na hrachu (larvy)

- Dospělci – typické výkusy na palistech (březen, duben).
- Nebezpečná je ztráta asimilační plochy blížící se úrovni 30 % v BBCH 11–12(14)
- larvy – poškození kořenů
- Insekticidy (postřik) aplikované při nižší úrovni napadení přinesou jen komplikace.

listopasi – možné komplikace účinku insekticidů

- Negativní účinek insekticidu na růst palistů je větší než ztráta asimilační plochy způsobená žírem brouků.
- Postřik nezapojeného porostu má výrazný negativní dopad na brouky (larvy) z čeledí střevlíkovití a drabčíkovití – výsledkem je nižší predace vajíček a larev listopasů a vyšší poškození kořenů.

- 17 % - 23,5 %

(střevlíci jsou na orné půdě velmi hojní v jarních měsících)

Samičky kladou každý den kolem 75 vajíček od doby počátku žíru

Vajíčka jsou na palistech nebo v půdních prasklinách 2–20 tisíc vajíček na 1 m^2

Délka vývoje vajíček: 12–14 dní (při 16–20°C)

Pterostichus melanarius

Poecilus cupreus

Harpalus rufipes

Škůdci na listech - mšice

HRÁCH

Kyjatka hrachová

- Přenos virových infekcí PEMV, PSbMV
- Prahový výskyt: 3 jedinců (larvy + dospělci) na rostlinu
- Monitoring v porostu – asi od poloviny května – zejména po teplé zimě
- Přirození nepřátelé – pestřenky (larvy), lumčíci, entomopatogenní houby

BOB

Mšice maková

- Přenos viróz

SÓJA – mšice (*Acyrthosiphon pisum, Aphis craccivora, Aphis fabae* a snad také *(Myzus persicae*) – zatím malý význam

Hrách: kyjatka hrachová(*Acyrthosiphon pisum*)

Agronomická opatření:

- Časné setí (březen): posunout možný přenos virů do co možná nejpozdější fáze vývoje rostlin – nižší negativní vliv PEMV, PSbMV na výnos.
- Založit porost jako směsku s jarní pšenicí nebo ječmenem (40–60 % hrách / 60–40 % obilí).

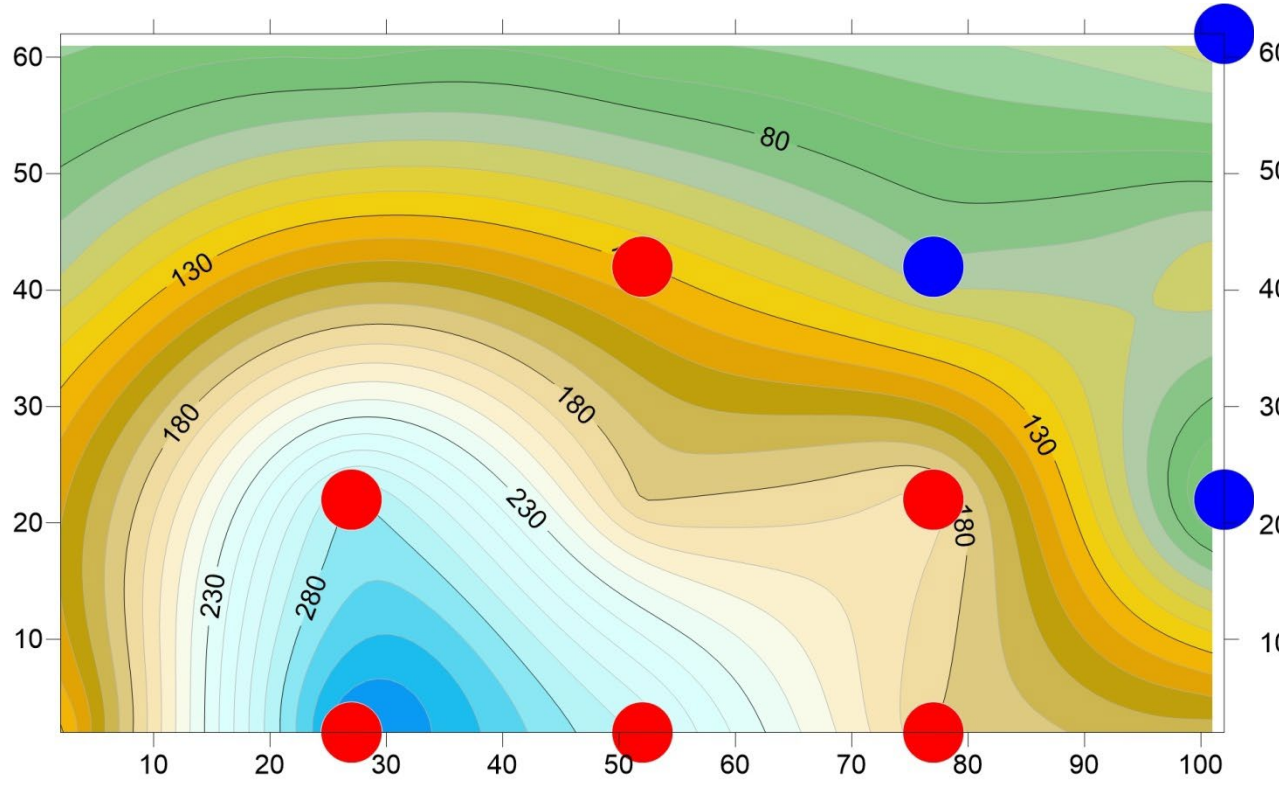

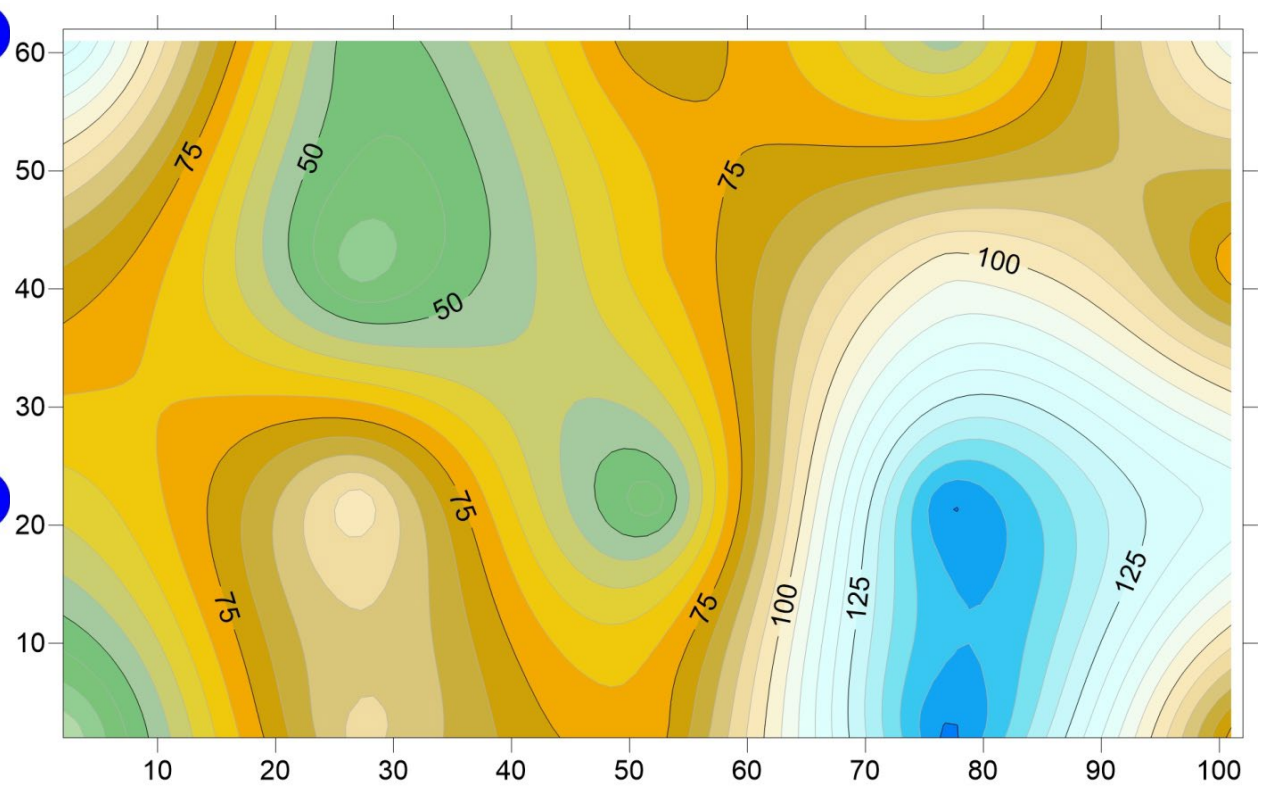

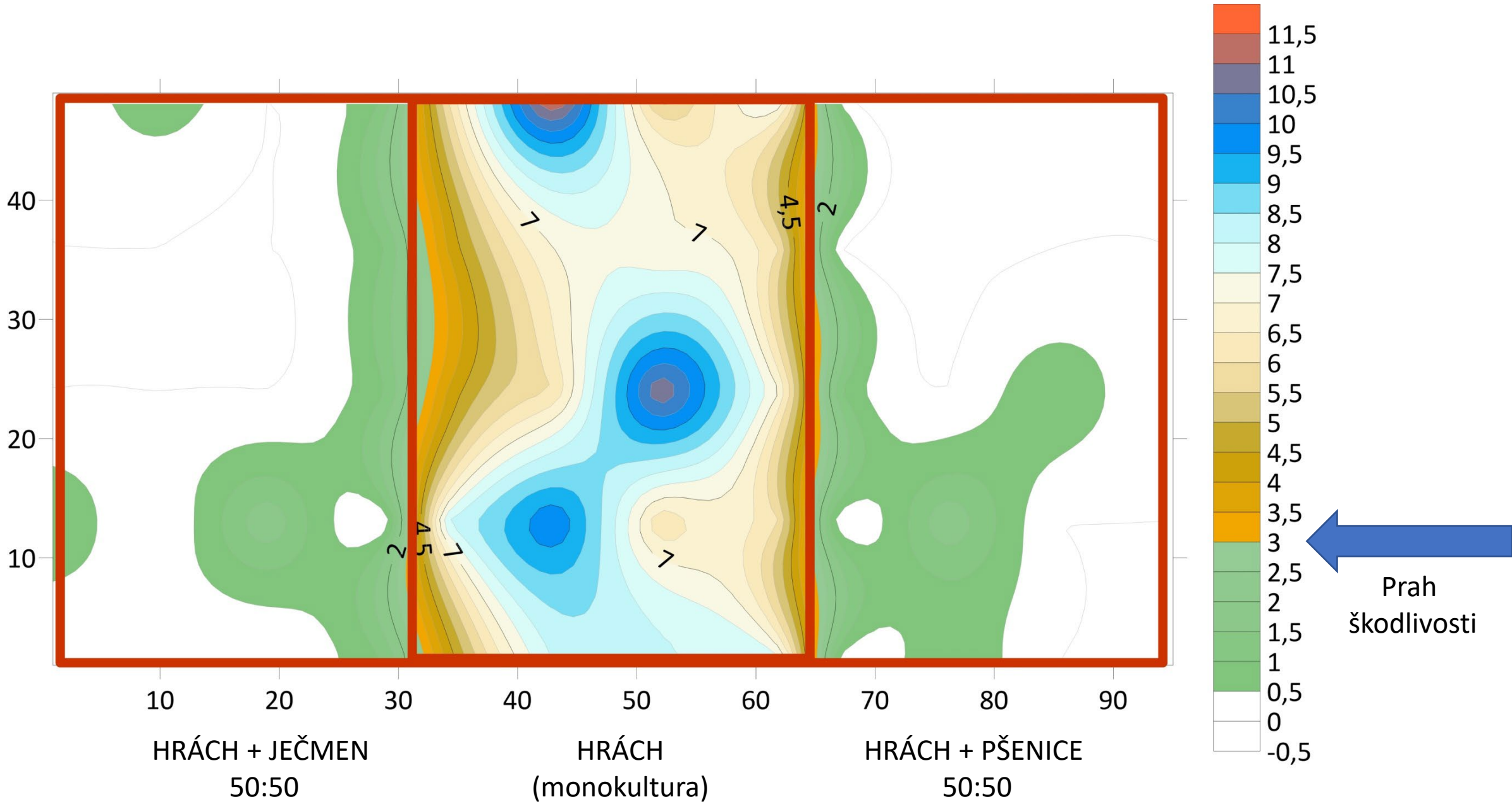
Poecilus cupreus (suma) 2018

monokultura hrách – vlevo (suma kyjatek); směska jj+hrách – vpravo

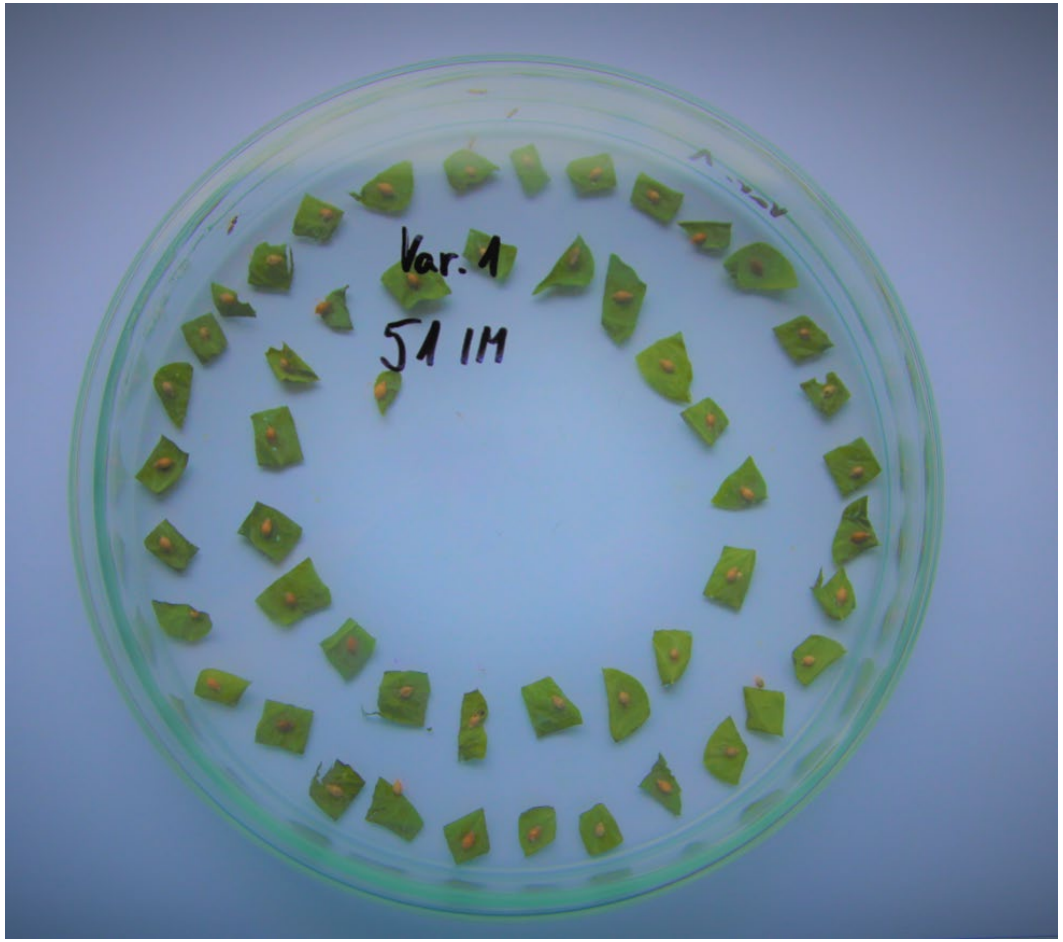
Association betwen sum of A. pisum and P. cupreus (left) and leg.-cereal intercrop (right)

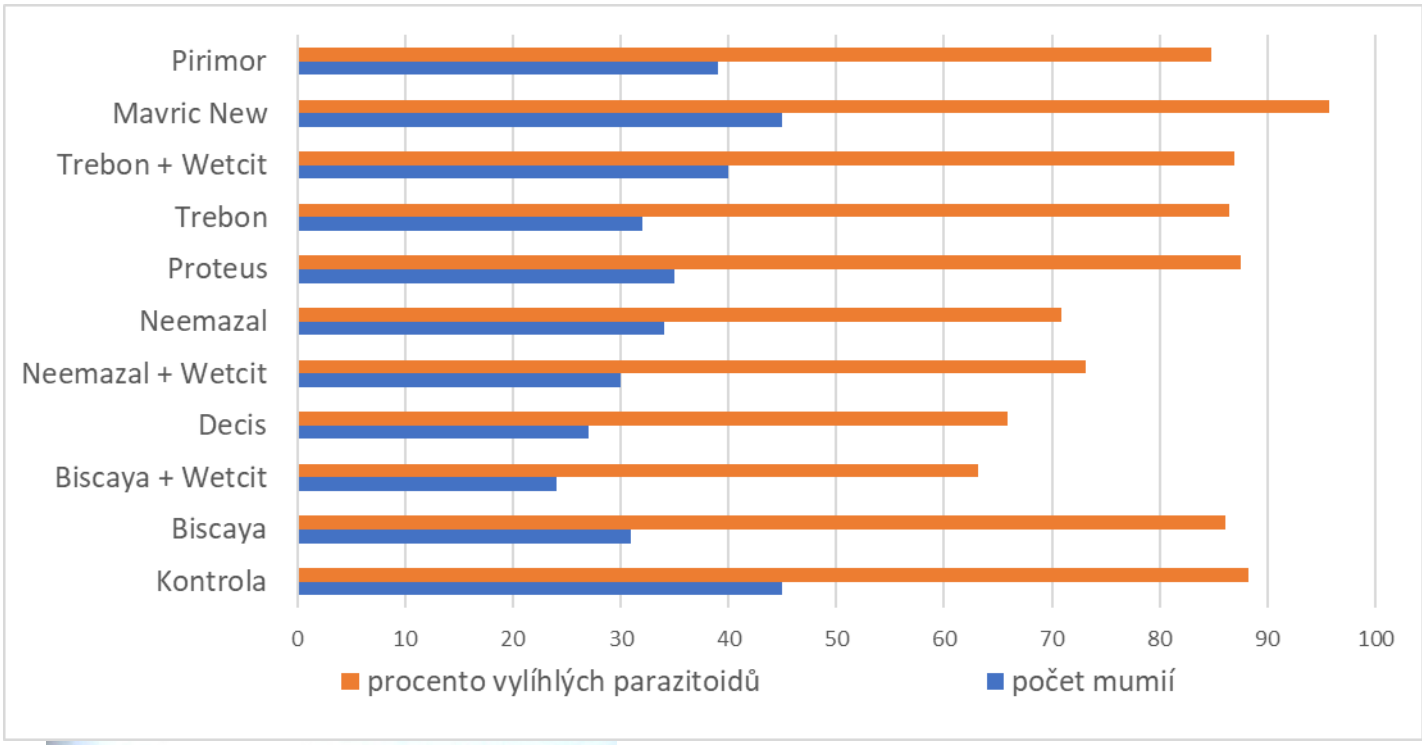

40
30
20
10
10
20
30
40
50
60
70
80
90
7
7
4,5
2
4,5
2
7
7
11,5
11
10,5
10
9,5
9
8,5
8
7,5
7
6,5
6
5,5
5
4,5
4
3,5
3
2,5
2
1,5
1
0,5
0
-0,5
Prah škodlivosti
HRÁCH + JEČMEN 50:50
HRÁCH (monokultura)
HRÁCH + PŠENICE 50:50

Vliv látek na líhnivost parazitoida kyjatek - *Aphidius ervi (2019)*

Škůdci semen – zrnokazi

Zrnokaz hrachový (*Bruchus pisorum*)

- Samičky kladou vajíčka na malé zelené lusky
- Preferují spodní nody (porost kvete)
- Nutno zasáhnout na samém počátku kladení
- Registrované insekticidy mají poměrně nízkou účinnost na vajíčka i larvy

Zrnokaz bobový (*Bruchus rufimanus*)

- Napadá fazole, boby i hrách
- Znehodnocení semen

zrnokaz fazolový na hrachu

Zrnokazové

Insekticidy selhávají

1) Nízká účinnost insekticidů je příznačná (pyrethroidy, neonicotinoidy)
2) Nízké napadení (několik procent) znehodnocují fatálně sklizeň (osivo, lidská výživa)
3) Rezistentní odrůdy (genotypy) nejsou (ani zdroje rezistence nejsou známé)

Varianta	Počátek Kladení	Vrchol Kladení	Napadení	Účinnost	Napadení*	Účinnost*
1	Kontrola	Kontrola	7,09 ±3,71		10,97 ±6,85	
2		Neemazal	3,40 ±2,49	*52ab*	8,55 ±7,63	*22ab*
3		Neemazal + Wet.	1,92 ±1,92	*73ab*	2,68 ±3,09	*73ab*
4	Biscaya		2,84 ±2,52	*60ab*	4,66 ±4,60	*58ab*
5	Neemazal + Wet.		5,37 ±3,38	*24ab*	10,05 ±6,72	*8ab*
6	Neemazal		3,56 ±2,64	*50ab*	7,49 ±5,75	*32ab*
7	Hunter SPU		1,46 ±1,46	*79bc*	0	***100b***
8	Hunter SPU + Wet.		5,69 ±3,61	*20a*	8,3 ±7,00	*24ab*
9	Spintor		2,03 ±1,85	*71ab*	3,29 ±3,25	*70ab*
10	Neemazal	Neemazal	3,19 ±2,34	*55ab*	3,27 ±2,72	*70ab*
11	Proteus		0,61 ±0,61	***91b***	0,90 ±1,29	***92b***
12		Proteus	6,12 ±3,55	*14a*	9,27 ±7,13	*15ab*
13	Proteus + Wet.		0,92 ±1,33	***87bc***	1,92 ±2,73	***82b***
14		Biscaya	5,78 ±3,54	*18a*	7,16 ±6,17	*35*
15		Radiant SC	4,74 ±2,39	*33ab*	6,15 ±3,67	*44*
16		Spintor	3,19 ±2,42	*55ab*	9,29 ±7,33	*15*
17		Hunter SPU	3,29 ±0,35	*54ab*	3,87 ±3,82	*65*
18		Mospilan	0,20 ±0,02	***97c***	0,43 ±0,62	***96b***

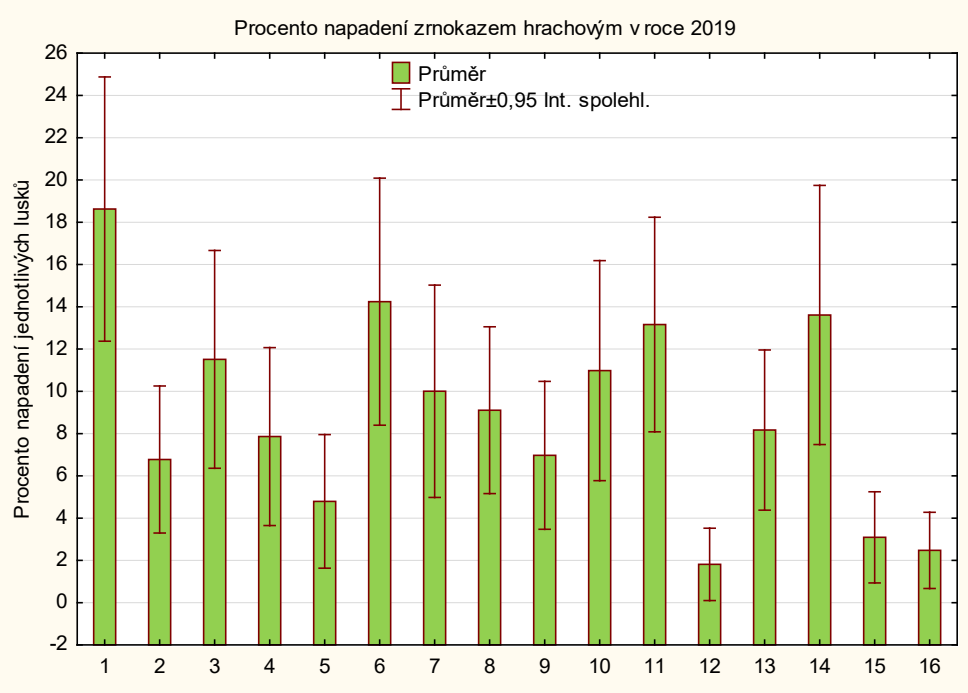
Tab. 1.1: Výsledky Tukeyova HSD testu variant pokusu; $P < 0,05$. V procentech je znázorněno napadení a účinnost – kurzívou. (Wet.) – smáčedlo Wetcit

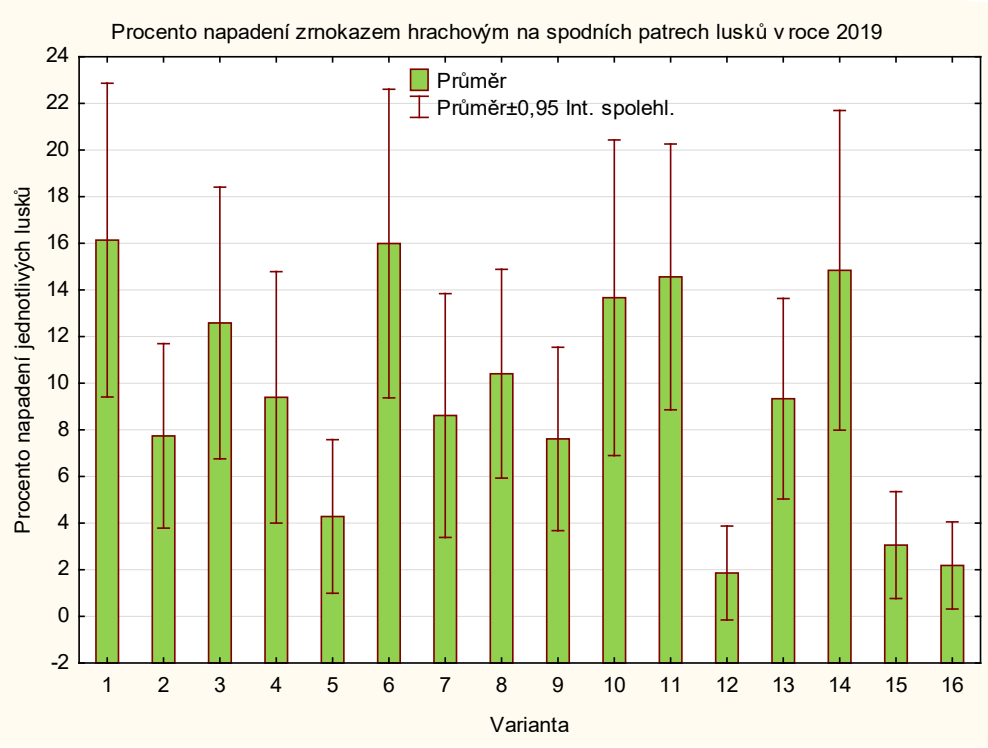

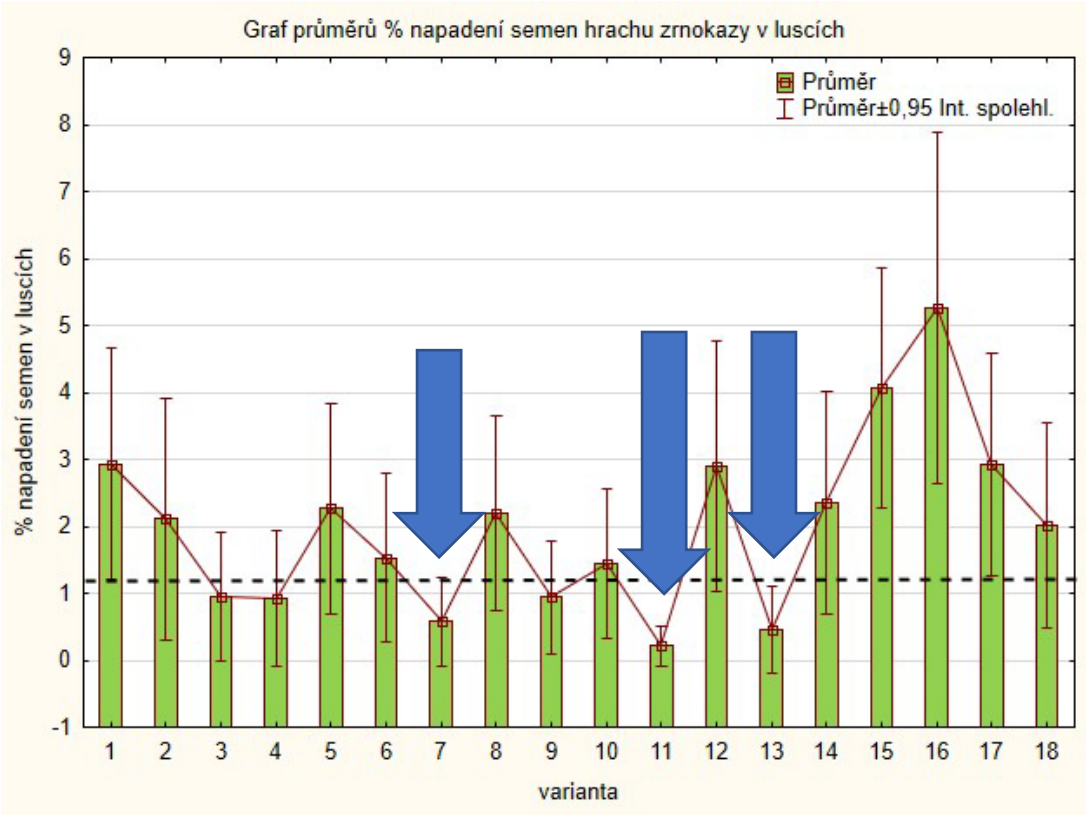
Varianta	Počátek Kladení	Vrchol Kladení	Napadení (%)	Účinnost	Napadení* (%)	Účinnost*
1	Kontrola	Kontrola	18,63 ±6,34		16,14 ±7,79	
2		Neemazal	6,77 ±3,53	*64b*	7,74 ±3,00	*52ab*
3		Neemazal + Wet.	11,51 ±5,22	*38ab*	15,59 ±5,90	*3a*
4	Biscaya		7,86 ±4,27	*58b*	9,40 ±5,44	*42bc*
5	Neemazal + Wet.		4,79 ±3,20	*74bc*	4,29 ±2,24	*73bc*
6	Neemazal		14,24 ±5,92	*24ab*	15,99 ±7,67	*1a*
7		Spintor	10,00 ±5,08	*46ab*	8,62 ±5,28	*47ab*
8		Proteus	9,11 ±4,00	*51ab*	10,41 ±5,28	*36ab*
9		Biscaya	6,97 ±3,54	*63ab*	7,61 ±2,97	*53ab*
10	Neemazal	Neemazal	10,97 ±4,27	*41ab*	13,67 ±6,94	*15ab*
11	Proteus		13,16 ±5,24	*29ab*	14,56 ±5,76	*10ab*
12	Proteus + Wet.		1,81 ±1,61	***90c***	1,86 ±3,31	***88c***
13	Radiant SC		8,17 ±3,76	*56b*	9,34 ±4,46	*42ab*
14		Hunter SPU + Wet.	13,61 ±6,21	*27ab*	14,84 ±6,93	*8a*
15	Mospilan		3,09 ±2,18	***83c***	3,06 ±2,31	***81c***
16		Mospilan	2,47 ±1,82	***87c***	2,19 ±1,89	***86c***

Tab. 1.2: Výsledky Tukeyova HSD testu variant pokusu; $P < 0,05$. V procentech je znázorněno napadení a účinnost – kurzívou. (Wet.) – Wetcit

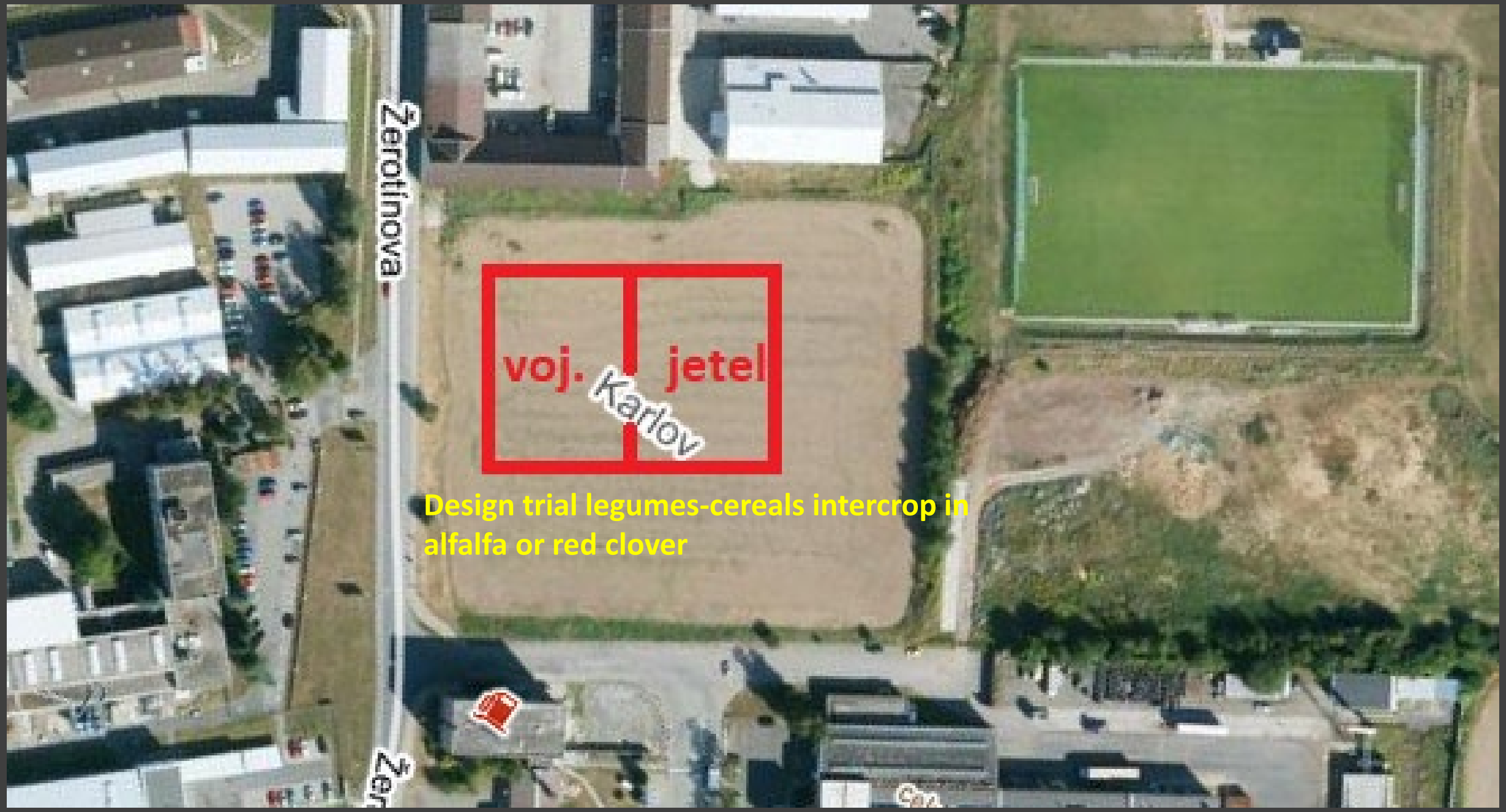
Varianty pokusu na zrnokaze hrachového 2020			
Var.	počátek kladení na květy	vývoj lusků-kladení na první lusky	14ti denní odstup od druhé aplikace
1	**Kontrola**	Kontrola	Kontrola
2	***Biscaya***		**Neemazal**
3	**Silicea D6**		**Neemazal + Wetcit**
4	**Silicea D6 + Wetcit**	***Biscaya***	
5	**Neemazal + Wetcit**	**Neemazal + Wetcit**	
6	**Neemazal**	**Neemazal**	
7	***Pirimor (S)***	***Hunter SPU* (pyretroid)**	**Spintor**
8	***Pirimor (S)***	***Hunter SPU* + Wetcit**	***Proteus 110 OD***
9	**Spintor**	**Spintor**	***Biscaya***
10	**Chrysoperla carnea**	**Neemazal + vodní sklo**	
11	**Rock effect**	***Proteus 110 OD***	
12	**Rock effect + Wetcit**		
13	***Trebon***	***Proteus 110 OD* + Wetcit**	
14	***Mavric New***	**Spintor**	
15	**Bufo rana C30**		
16	**Skořicový olej**		
17	**Spinetoram**		
18	***Pirimor (S)***		***Hunter SPU* + Wetcit**

Skupina	Rok	Napadení (%)	Účinnost (%)	Napadení * (%)	Účinnost * (%)
Ekologické přípravky	2018	3,43	48	6,35	58
	2019	9,49	51	10,75	33
Neonikotinoidy	2018	4,31	**61**	5,91	54
	2019	7,42	40	8,51	53
Pyretroidy	2018	2,66	38	3,15	29
	2019	7,07	38	7,63	47
Kombinace neonikotioniů a pyretroidů	2018	2,55	36	4,03	37
	2019	7,49	40	8,21	51

Skupiny studovaných látek a jejich vliv na průměrné napadení a účinnost na juvenilní stádia zrnokaze hrachového; (*) údaje pro lusky spodního patra.

- směsky redukují výskyt plevelů a chorob ve srovnání s monokulturami
- kvalita zrna u obilovin je vyšší v LOS než v monokultuře
- zdroje dusíku jsou využívány o 20–30 % efektivněji ve směsce hrachu a ovsa než v monokulturách
- příjem mineralizovaného dusíku z půdy byl o 20–40 % efektivnější v LOS ve srovnání s monokulturami
- živiny N, **P**, K a S jsou v LOS využívány o 15–30 % efektivněji než v monokultuře
- směsky hrachu s ovsem a směsky pšenice s bobem vykazují obecně o 10–20 % vyšší výnos zrna než v monokultuře
- směsky zvyšují obsah bílkoviny v zrnu obilovin, v zrnu luskovin je obsah bílkovin stejný jako v monokultuře luskovin

Zerotinova
voj.
jetel
Karlov
Design trial legumes-cereals intercrop in alfalfa or red clover

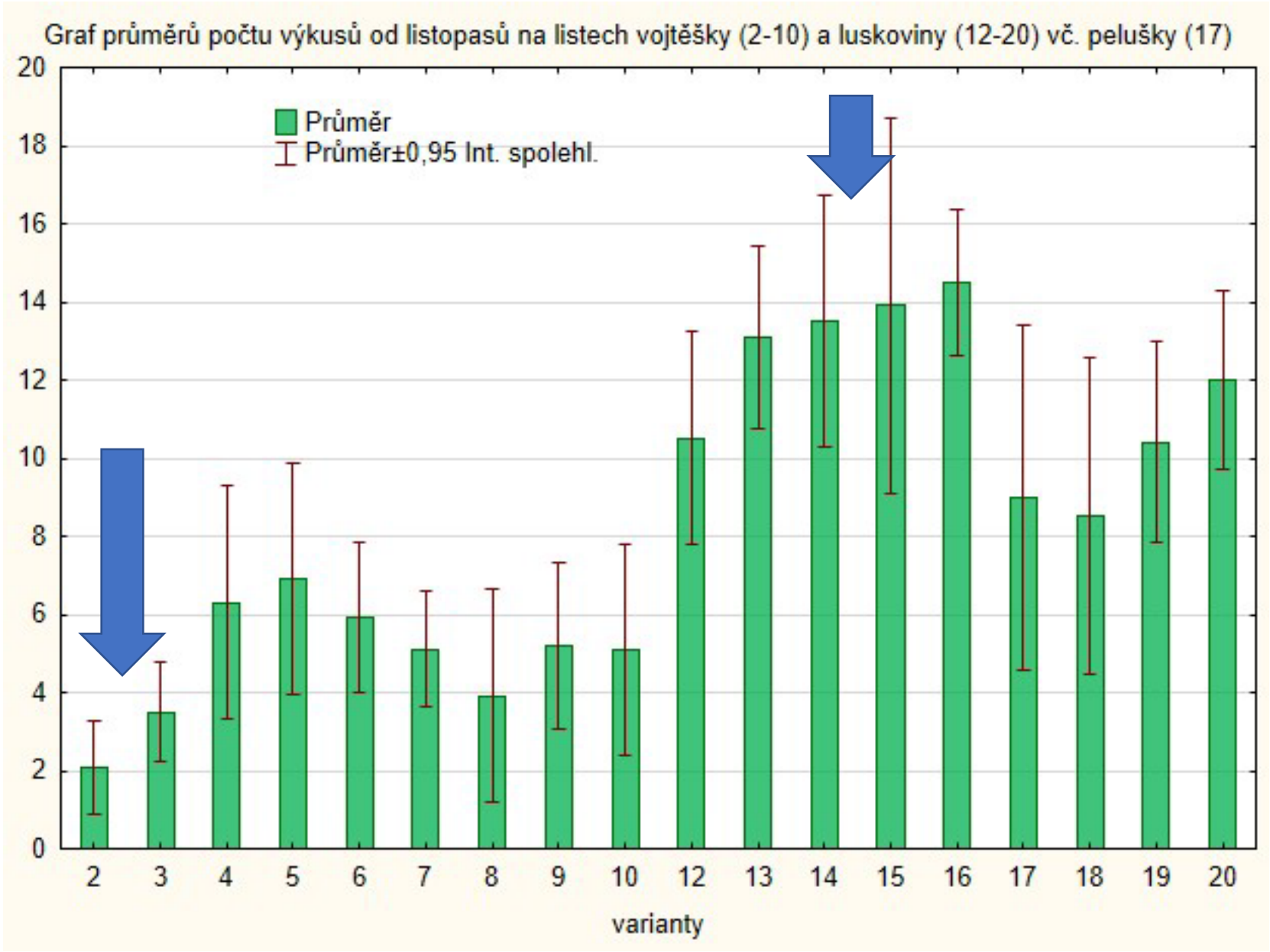
Var.	Plodina; legumes or cereals crop for intecroping in Red clover/Alfalfa	Odrůda; variety	MKS; No. milion seeds/ha	*Výsevek kg/ha; sowing rate/ha*
2	hrách úponkový (Peas)	Eso	0,5	*120,4*
3	ječmen j. + hrách úponkový (Barley + semi-leaf peas)	Sebastian + Eso	1,0 + 0,5	*41,0*
4	ječmen j.+ hrách listový (Barley + Peas)	Sebastian + Protecta	1,0 + 0,5	*41,0*
5	hrách listový (Peas)	Protecta	0,5	*115,4*
6	bob + hrách úponkový (Faba bean + Peas)	Merkur + Eso	0,25+0,25	*120,0+60*
7	bob + peluška (Faba bean + Forage pea)	Merkur + Arvika	0,25+0,25	*120,0+25*
8	Bob (Faba bean)	Merkur	0,25	*120,0*
9	pšenice j.+ hrách úponkový (Wheat + semi-leaf peas)	Izzy + Eso	1,0 + 0,5	*51,3+120,4*
10	pšenice j. + hrách listový (Wheat + Peas)	Izzy + Protecta	1,0 + 0,5	*51,3+115,4*

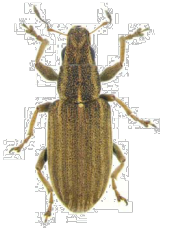

7 j.

1 voj

2

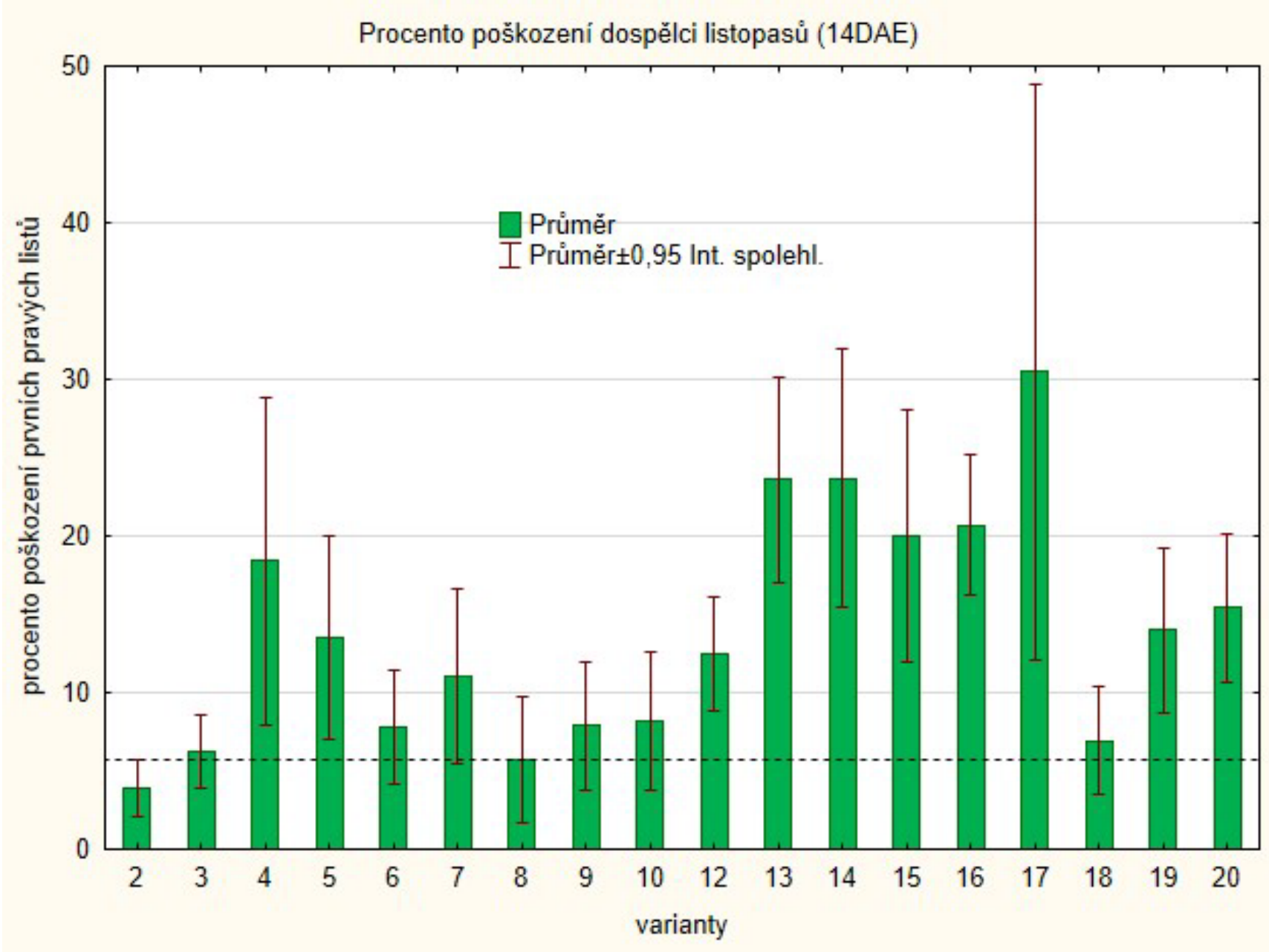

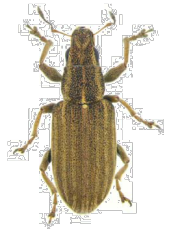

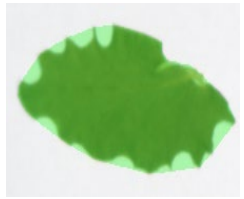

Var.	VOJTĚŠKA vs. plodina
12	**hrách úponkový**
13	ječmen j. + **hrách úponkový**
14	ječmen j.+ **hrách listový**
15	**hrách listový**
16	bob + **hrách úponkový**
17	bob + **peluška**
18	**bob**
19	pšenice j.+ **hrách úponkový**
20	pšenice j. + **hrách listový**

- 17 %

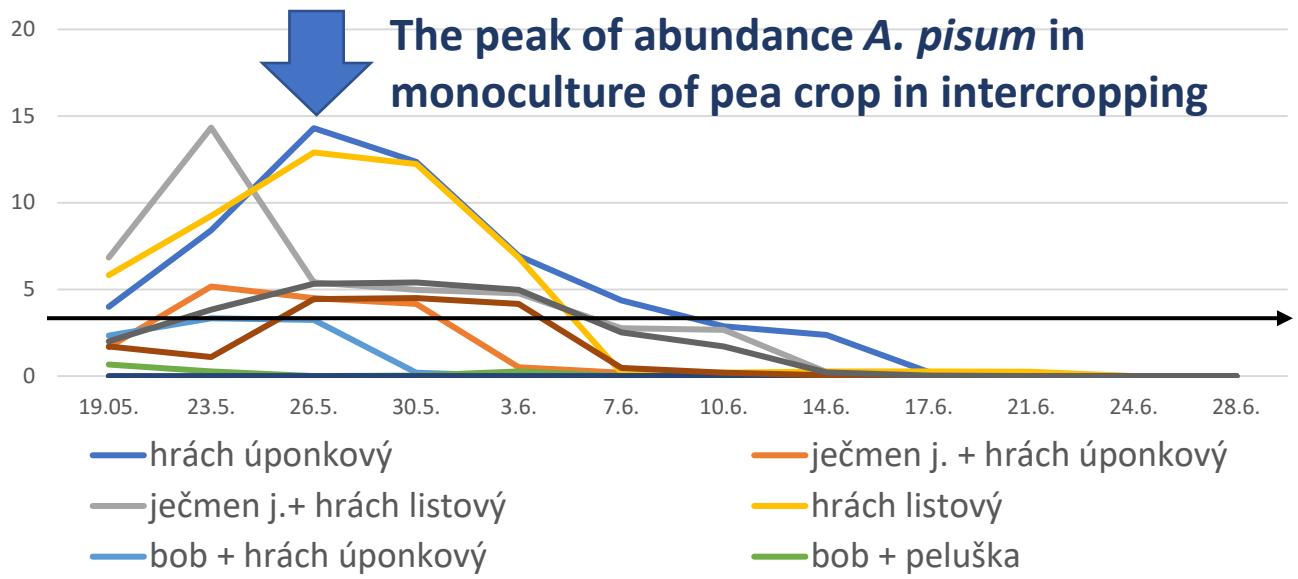

- 23,5 %

Var.	VOJTĚŠKA vs. plodina
12	**hrách úponkový**
13	ječmen j. + **hrách úponkový**
14	ječmen j.+ **hrách listový**
15	**hrách listový**
16	bob + **hrách úponkový**
17	bob + **peluška**
18	**bob**
19	pšenice j.+ **hrách úponkový**
20	pšenice j. + **hrách listový**

3

9

Početnost kyjatky hrachové (*Acyrthosiphon pisum*) ve směsích plodin
The peak of abundance *A. pisum* in monoculture of pea crop in intercropping
20
15
10
5
0
19.05.
23.5.
26.5.
30.5.
3.6.
7.6.
10.6.
14.6.
17.6.
21.6.
24.6.
28.6.
hrách úponkový
ječmen j. + hrách úponkový
ječmen j.+ hrách listový
hrách listový
bob + hrách úponkový
bob + peluška

Bioindikátoři, přirození nepřátelé škůdců = střevlíci (Carabidae)

Nebria brevicolis

Poecilus cupreus

Pterostichus melanarius

Pseudoophonus rufipes (+griseus)

Harpalus affinis

Harpalus atratus

Platynus assimilis

Dolichus halensis

Carabus ulrichii

Carabus scheidleri

Amara similata

Amara ovata

Bembidion lampros

Bembidion quadrimaculatum

Anchomenus dorsalis

Asaphidion flavipes

Poecilus versicolor

Notiophilus palustris

Synuchus vivalis

Calathus fuscipes

Anisodactylus signatus

Badister bullatus

Badiaster unipustulatus

Trechus quadristriatus

Loricera pilicornis

Acupalpus meridianus

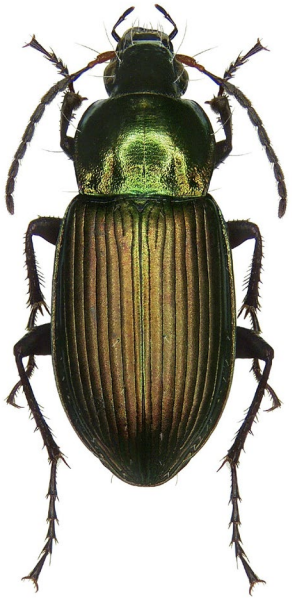
Clivina fossor

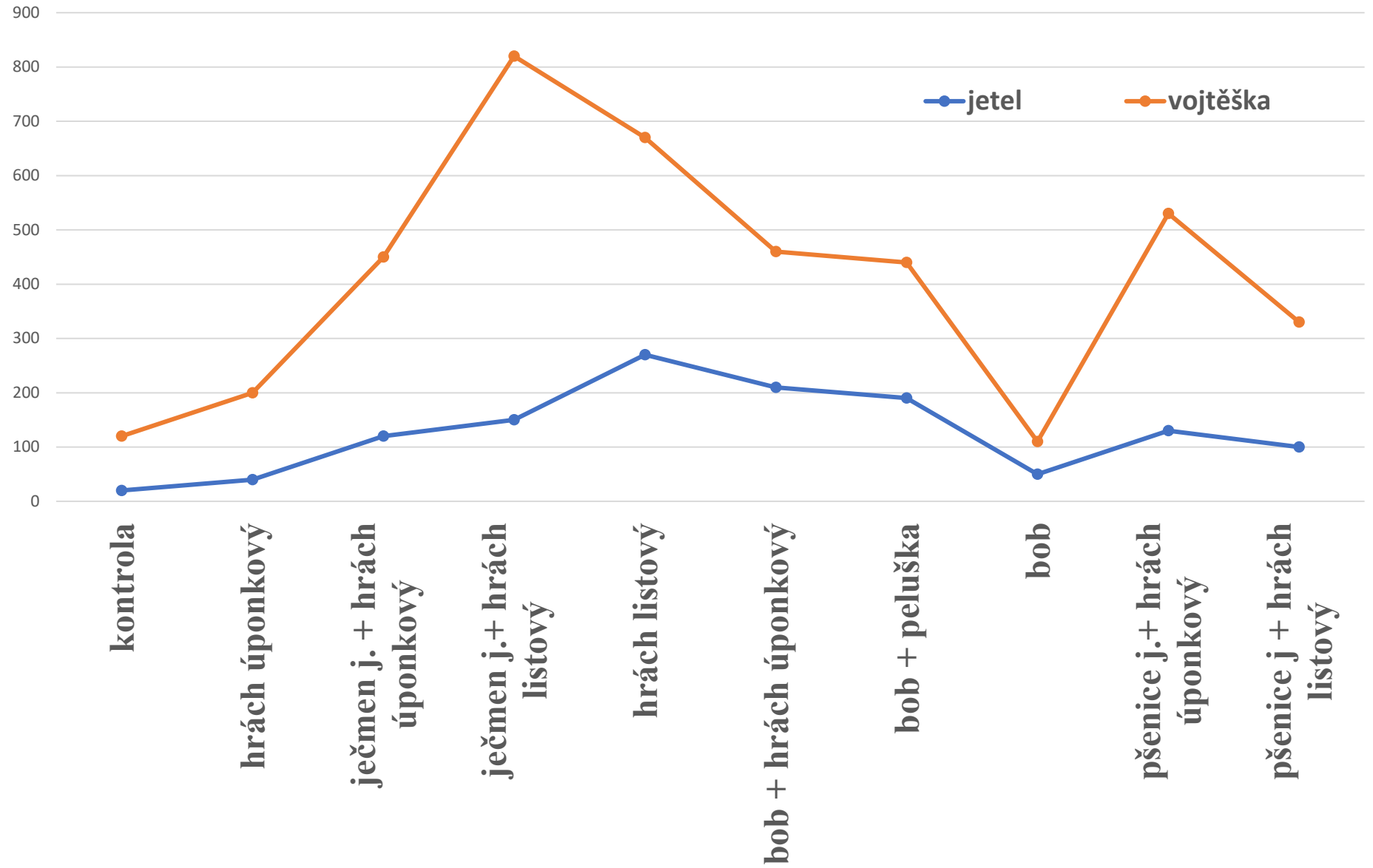

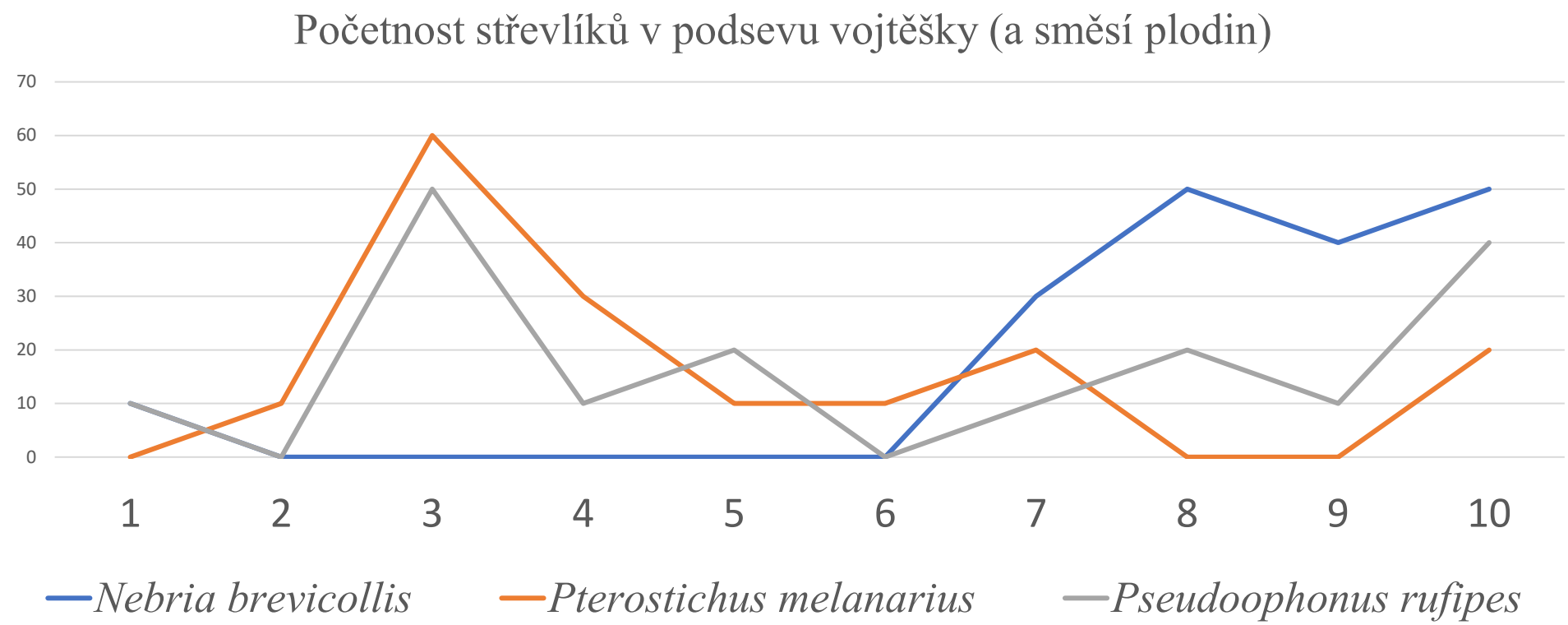
Agonum Muelleri

Anisodactylus binotatus

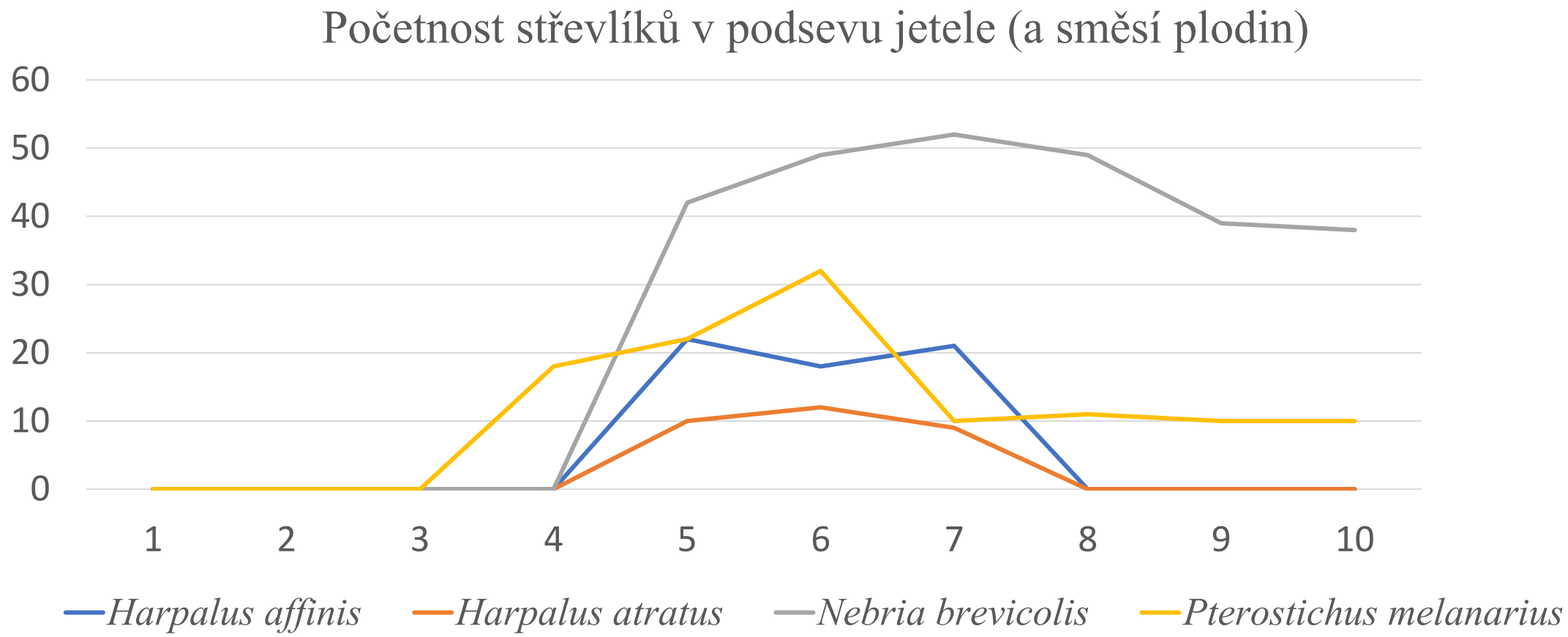

900
800
700
600
500
400
300
200
100
0
jetel
vojtěška
kontrola
hrách úponkový
ječmen j. + hrách úponkový
ječmen j.+ hrách listový
hrách listový
bob + hrách úponkový
bob + peluška
bob
pšenice j.+ hrách úponkový
pšenice j + hrách listový

Varianty

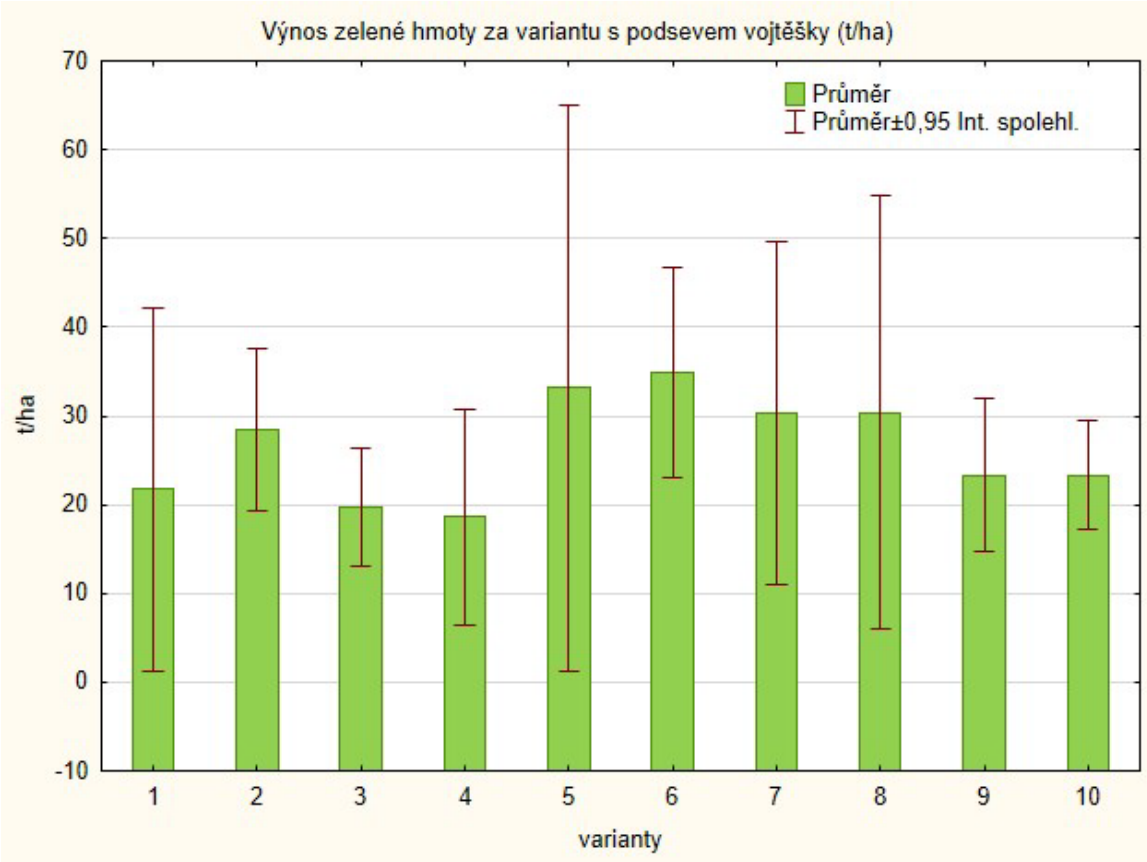
2 hrách úponkový
3 ječmen j. + hrách úponkový
4 ječmen j.+ hrách listový
5 hrách listový
6 bob + hrách úponkový
7 bob + peluška
8 bob
9 pšenice j.+ hrách úponkový
10 pšenice j. + hrách listový

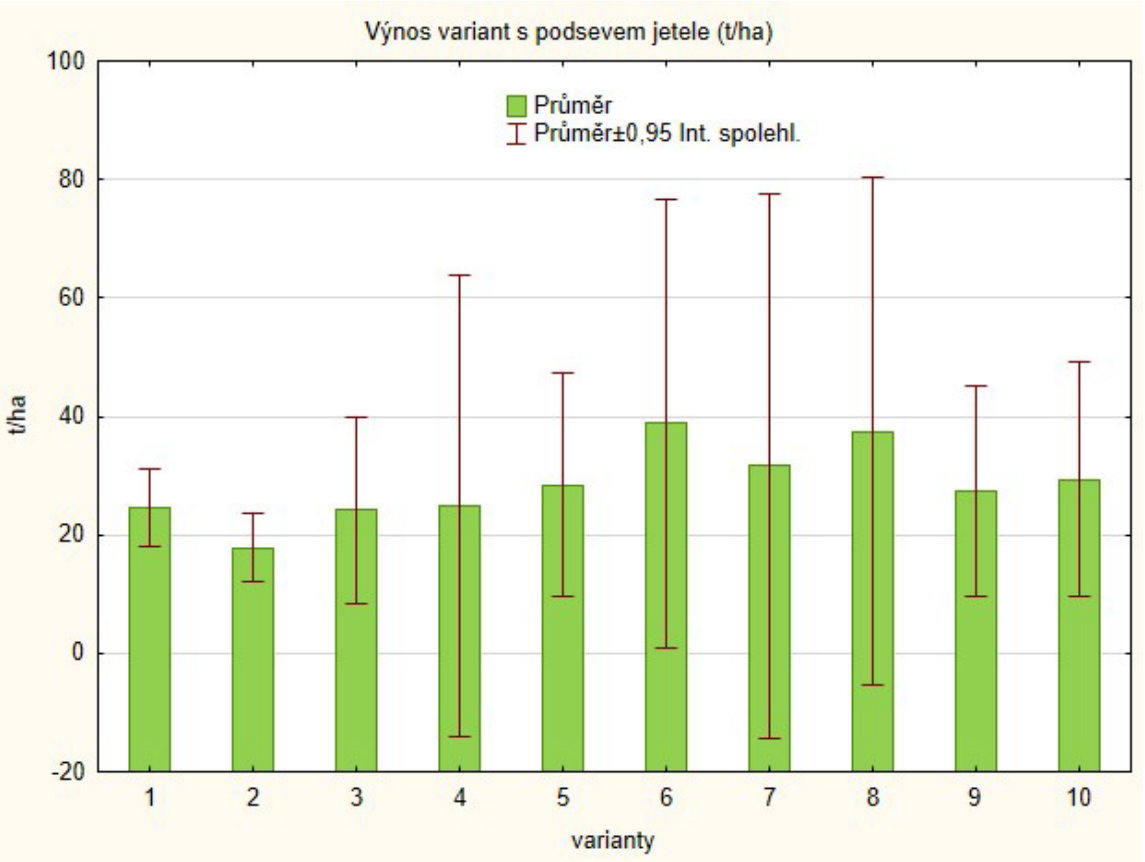

Varianty

2 hrách úponkový
3 ječmen j. + hrách úponkový
4 ječmen j.+ hrách listový
5 hrách listový
6 bob + hrách úponkový
7 bob + peluška
8 bob
9 pšenice j.+ hrách úponkový
10 pšenice j. + hrách listový

Yields of biomass in BBCH 81-83 with alfalfa (left) and red clover (right)

Děkuji za pozornost